

Buitenspel stapsgewijs

Een stappenplan om tot een uitdagende buitenruimte te komen kan helpen om echt werk te maken van het buitenspel. Hieronder krijg je zestien stappen aangereikt om tot actie over te gaan. Succes!

1 Zet buitenspel

systematisch op de teamagenda. Alleen als (heel) je team overtuigd is, zal het ook daadwerkelijk lukken, anders dooft het langzaam uit. De argumenten tegen zijn bekend. Daar moet je geen energie insteken (sommige ouders zullen klagen; kinderen worden vuil; 'toezicht' wordt veel moeilijker; er zijn minder leerkansen; ...).

2

Is heel het team overtuigd? Denk NIET vanuit problemen en beperkingen, maar vanuit de mogelijkheden en kansen. Stel jezelf telkens de vraag: "Wat kan er wel?" en focus niet op de beperktheden.

3

Breng je buitenomgeving systematisch in kaart op een plattegrond. Wat is er nu te beleven? Waar zijn de risicoplekken? Waar spelen je kleuters nu? Waar spelen ze niet en waarom is dat zo? Wat vraagt dringend renovatie?

4

Observeer: wat spelen kinderen? Hebben ze daar de juiste middelen/materialen voor? Ga voor je bestaande buitenruimte na wat kinderen waar spelen en hoe je dit rijker kunt maken (bijv. Hoe kun je het huidige parcours dat kinderen nu met hun fietsjes rijden verrijken). Welke materialen zijn beschikbaar? Wat ontbreekt?

7

Observeer wat deze ingrepen teweeg brengen bij kinderen én bij jezelf. Ga je zelf gemakkelijker en meer naar buiten? Wat houdt je tegen? Hoe kun je daaraan tegemoet komen? (Te denken valt aan het creëren van een extra plekje om te zitten bij de zandbak, zitplekken voor volwassenen op kindhoogte,...)

6

Start je aanpassingen door meer mogelijkheden en uitdaging binnen de bestaande structuur te creëren. Te denken valt aan ingrepen zoals het toevoegen van een grote steen of stapstenen, het voortdurend voorzien van water (via een ton bijv.), boomstammen, een plank/laag tafeltje in de zandbak zodat je in de zandbak kunt spelen zonder zand te morsen; lijnen, een hinkparcours, etc. op het asfalt, voorwerpen die je in bomen hangt (blinkende dingen, voorwerpen die geluid maken,...) of aan de muurwand of hekwerk (bijv. pvc-buizen, klemborden voor tekeningen, bordverf, ...), binnenspeelgoed dat je buiten aanbiedt (fantasiedieren, verkleedkleden, boeken,...),... materialen om te bouwen, paadjes 'moeilijker' maken: andere stenen, houten balkjes, een kleine helling, ...

5

Ga ook na wat jij zelf belangrijk vindt in een buitenruimte en waarom je buitenspel belangrijk vindt. Zijn er wijzigingen in inrichting, regels, organisatie,...nodig om dit mogelijk te maken? (bijv. Als je buitenspel belangrijk vindt omwille van het contact met de natuur, vraagt dit om een ruimte waar kinderen in contact kunnen komen met zwarte grond, bladeren, gras, insecten, bijen, water, takjes, stenen, ...)

8

Informeer

(ev. via een filmopname) je ouders. Kinderen kunnen (wat) vuiler thuis-komen van school. Zet de meerwaarde van buitenspel in het licht. (En dat kan alleen als je zelf overtuigd bent). Enkele beelden van betrokken spel van je kleuters is zeer overtuigend.

9

Bekijk je plattegrond opnieuw. Kun je buitenspel verrijken met extra spelzones die ontbreken in het huidige aanbod en die, op basis van je observatie, noodzakelijk zijn? (Te denken valt aan gescheiden speelzones - 'hoeken' buiten: de verharde ruimte, wegkruipplekje, klimtoestellen, zandbak, graspleintje, heuvel, ...). Komen alle ontwikkelingsdomeinen aan bod in je buitenruimte? Observer je in al die domeinen hoog betrokken spel?

10

Een
andere

vorm van verrijking bestaat erin je eigen rol als kleuterjuf onder de loep te nemen. Hoeveel voorbereidingstijd besteed je aan het binnenspel? Hoeveel aan het buitenspel? Als je buitenspel au sérieux neemt, dan is buitenspel niet langer synoniem voor toezicht of 'kopje koffie tijd', maar vraagt het ook hier een actieve begeleidingsstijl. Het aanreiken van spelsce-nario's voor kinderen, een gepland open aanbod, inspelen op kleuters,... zijn dan ook hier (net als binnen) essentieel.

11

Een
derde

vorm van verrijking bestaat uit letterlijk de schoolpoort uit te gaan en erop uit te trekken in de buurt: een avontuurlijk stuk braakliggend land, een stukje bos, een uitstap naar een boerde-rij, het stadspark, een natuurgebied,...

15

Als structurele ingrepen nodig zijn, maak dan eerst een totaal-ontwerp van de speelplaats en neem vervolgens steeds een klein gedeelte van de speelplaats onder handen.

16

Betrek zoveel mogelijk mensen bij de onderneming, zodat het project gedragen wordt door kin-deren, ouders en de buurt. Hou alle partijen ook geregeld op de hoogte van het verloop van het proces.

14

Bekijk opnieuw je plattegrond. Zijn er structurele ingrepen nodig om bui-tenspel nog rijker te maken. Denk aan oneffen paadjes, een heuveltje, een klim-toestel, een muurtje,...? Kun je hiervoor de nodige financiële middelen bijeen krijgen? Misschien kunnen ou-ders en sympathisanten een handje toesteken.

13

De consequentie hiervan is dat je ook kansen bij 'slecht' weer optimaal moet benutten. Sommigen opperen dat er geen slecht weer bestaat, alleen onaangepaste kle-dij. Dit vraagt allicht een investering om aan-gepaste kledij te voorzien voor kleuters en volwassenen (laarzen, warme kledij, pa-raplu en regenkledij,...)

12

Probeer de tijd voor het buitenspel systema-tisch uit te breiden (bijv. buiten eten, turnles bui-ten, buiten schilderen, ...) of – indien mogelijk -zorg dat binnen- en buitenspel tegelijk mogelijk zijn. Bij aan-vang kun je dit doen door je dagelijkse portie buitenspel al wat uit te breiden (geen kwartiertje speeltijd, maar een uur buitenspel) om vervolgens systematisch één dag van de week vooral buiten actief te zijn. Da's duidelijk voor je ouders en voor het team. Zo zou je – net zoals er een "dinsdag fruitdag" of "donderdag veggiedag" bestaat – een "vrijdag buitenwaaidag" in het leven kunnen roepen. Een dikke trui-endag bestaat al!

Bart Declercq – CEGO-medewerker

Mieke Daems – CEGO-medewerker